

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษานี้ มี 2 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพจากการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและเป็นปัจจุบัน ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 และ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและเป็นปัจจุบัน ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ประกอบการ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแล ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 จำนวน 70 ราย
2. ผู้ประกอบการที่ได้รับการกำกับดูแล ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 โดยศึกษาเฉพาะรายผู้ประกอบการนิติบุคคลที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวน 7,201 ราย (ข้อมูล ณ 19 มกราคม 2547)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแล ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 จำนวน 50 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling)
2. ผู้ประกอบการที่ได้รับการกำกับดูแล ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 จำนวน 100 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling)

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) คือข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ให้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งประกอบด้วย
 - ข้อมูลรายได้ภาษีเงิน ได้นิติบุคคลที่จัดเก็บได้และประมาณการจัดเก็บ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

- ข้อมูลรายได้ภาษีเงินมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้และประมาณการจัดเก็บ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1
- ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดเชียงใหม่(GPP) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 ถึงปีงบประมาณ 2546
- ข้อมูลค่าใช้จ่ายสำนักงาน ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

2 . ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) คือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีออกแบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิด จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ประกอบไปด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบการนิติบุคคลจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งแบบสอบถาม ประกอบด้วยรายละเอียด 4 ส่วน (ดูภาคผนวก) ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและกิจการ ทำการวิเคราะห์โดยใช้ตารางความถี่และร้อยละ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบ ประเภทกิจการ ระยะเวลาการประกอบการ การดำเนินการทางบัญชี และภาษีอากร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งได้แก่ การให้ความเข้าเกี่ยวกับระบบงาน การปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ เช่น ขณะการเข้าตรวจสภาพกิจการ การเชิญพบ การให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษี ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ปัญหาด้านองค์ประกอบระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิด ซึ่งได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ไข ในปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแล ในปัญหาด้านผู้ประกอบการ และในปัญหาด้านที่เกี่ยวกับหน่วยงานของกรมสรรพากร ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ปัญหาอื่นๆ และความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อระบบกำกับดูแล ซึ่งได้แก่ การทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงานกำกับดูแลของกรมสรรพากร ข้อดีและข้อเสียของระบบงานกำกับดูแล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนและบริการของกรมสรรพากร และปัญหาข้อเสนอแนะอื่นๆ

กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแล ซึ่งแบบสอบถาม ประกอบด้วยรายละเอียด 4 ส่วน (ดูภาคผนวก) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ไข ในปัญหาขั้นตอนการเตรียมการก่อนออกตรวจสภาพกิจการ ในปัญหา

ขั้นตอนการตรวจสอบสภาพกิจการ ในปัญหาขั้นตอนการรายงานผลการตรวจ ในปัญหาขั้นตอนการเชิญพบผู้เสียหายเพื่อชี้แจงการดำเนินงานและการชำระภาษี ในปัญหาขั้นตอนการยุติการตรวจสอบสภาพกิจการ ในปัญหาขั้นตอน การกำกับดูแลภายหลังจากยุติการตรวจสอบสภาพกิจการ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ปัญหาด้านองค์ประกอบระบบกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิด ซึ่งได้แก่ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับที่เป็นปัญหา ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านผู้ประกอบการในการกำกับดูแล และด้านหน่วยงานของกรมสรรพากร เป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ปัญหาอื่นๆ และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อระบบกำกับดูแล ซึ่งได้แก่ ความเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้กรมสรรพากรสนับสนุนส่งเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานกำกับดูแล

3.3 วิธีการศึกษา

ซึ่งจะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและเป็นปัจจุบัน ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (หน้า 21)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อดูประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดฯ โดยได้ทำการทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 โดยการเปรียบเทียบภาษีที่จัดเก็บได้กับประมาณการจัดเก็บภาษี ซึ่งดูได้จากค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษี

โดยที่

$$\text{ค่าดัชนีความพยายาม} = \frac{\text{ภาษีที่จัดเก็บได้}}{\text{ประมาณการจัดเก็บภาษี}} \times 100$$

โดยที่ถ้าค่าดัชนีความพยายามมีค่ามากกว่า 1 แสดงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลฯ มีสูง

2.2 โดยการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของภาษีที่จัดเก็บได้กับอัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงใหม่(GPP) และอัตราการเปลี่ยนแปลงของภาษีที่จัดเก็บได้รวมทุกประเภท ว่ามีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

ถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงนั้นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่อัตราภาษีที่จัดเก็บได้เปลี่ยนแปลง สูงกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด แสดงว่าการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลฯ มีประสิทธิภาพ หากอัตราการเปลี่ยนแปลงขัดแย้งกันวิเคราะห์สาเหตุของผลการขัดแย้งดังกล่าว

2.3 โดยการเปรียบเทียบสัดส่วนการเพิ่มขึ้นหรือลดลง ของค่าใช้จ่ายสำนักงานต่อภาษีที่จัดเก็บได้

โดยที่

$$\text{ค่าใช้จ่ายสำนักงานต่อภาษีที่จัดเก็บได้} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายสำนักงาน}}{\text{ภาษีที่จัดเก็บได้}} \times 100$$

ถ้าสัดส่วนค่าใช้จ่ายสำนักงานต่อภาษีที่จัดเก็บได้ ที่คำนวณได้ต่ำกว่าการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลฯ มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและเป็นปัจจุบัน ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการออกแบบสอบถามกับผู้ประกอบการในการกำกับดูแลที่เป็นนิติบุคคลและจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแล ในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแยกการวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลด้านผู้ประกอบการ

- 1) ข้อมูลทัศนคติของผู้ประกอบการด้านการปฏิบัติงาน โดยทั่วไปของเจ้าหน้าที่มาพรรณนาหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลปัญหาด้านองค์ประกอบของระบบงานกำกับดูแล นำมาเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปหาน้อยเพียง 3 อันดับ ทั้งนี้ อันดับ 1 ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุดโดยกำหนดค่าคะแนนให้กับลำดับความสำคัญ อันดับที่ 1 ถึง 3 ดังนี้

ลำดับที่	ค่าคะแนน
1	3
2	2
3	1

นำค่าที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหา โดยปัญหาที่ได้ค่าคะแนนรวมมากที่สุด ถือว่าเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อระบบการกำกับดูแลผู้เสียภาษี โดยใกล้ชิด ทั้งนี้จะพิจารณาปัญหาที่ได้รับค่าคะแนนรวมมากที่สุดเพียง 3 อันดับแรก

3) ข้อมูลปัญหาอื่นๆ และความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ต่อระบบกำกับดูแลมาพรรณนาหาความถี่ และร้อยละ

2.2 ข้อมูลด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

1) ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กำกับดูแล ข้อมูลปัญหาด้านองค์ประกอบของระบบกำกับดูแล และข้อมูลปัญหาอื่นๆและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อระบบกำกับดูแล นำมาเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปหาน้อยเพียง 3 อันดับ ทั้งนี้ อันดับ 1 ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนให้กับลำดับความสำคัญ อันดับที่ 1 ถึง 3 ดังนี้

ลำดับที่	ค่าคะแนน
1	3
2	2
3	1

นำค่าที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหา โดยปัญหาที่ได้ค่าคะแนนรวมมากที่สุด ถือว่าเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อระบบการกำกับดูแลผู้เสียภาษี โดยใกล้ชิด ทั้งนี้จะพิจารณาปัญหาที่ได้รับค่าคะแนนรวมมากที่สุดเพียง 3 อันดับแรก